

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Fjerde Udvidede Afdeling)

16. december 2020 *

»Konkurrence – sammenslutning af virksomheder – konkurrencer i hurtigskøjteløb – afgørelse, som fastslår en overtrædelse af artikel 101 TEUF – et sportsforbunds regelsæt – afvejning mellem konkurrenceret og sportens særegenheder – sportsvæddemål – sportsdomstol – retningslinjer for beregning af bøder – det territoriale anvendelsesområde for artikel 101 TEUF – konkurrencebegrænsende formål – korrigerende foranstaltninger«

I sag T-93/18,

International Skating Union, Lausanne (Schweiz), ved advokat J.-F. Bellis,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen ved H. van Vliet, G. Meessen og F. van Schaik, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

støttet af

Mark Jan Hendrik Tuitert, Hoogmade (Nederlandene),

Niels Kerstholt, Zeist (Nederlandene),

og

European Elite Athletes Association, Amsterdam (Nederlandene),

ved advokaterne B. Braeken og J. Versteeg,

intervenienter,

angående en påstand i henhold til artikel 263 TEUF om annullation af Kommissionens afgørelse C(2017) 8230 final af 8. december 2017 om en procedure i henhold til artikel 101 TEUF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (sag AT/40208 – Den Internationale Skøjteunions opstillingsregler),

har

* Processprog: engelsk.

RET TEN (Fjerde Udvidede Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, S. Gervasoni, og dommerne L. Madise, P. Nihoul, R. Frendo (refererende dommer) og M.J. Martín y Pérez de Nanclares,

justitssekretær: fuldmægtig E. Artemiou,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 12. juni 2020,

afsagt følgende

Dom

I. Sagens faktiske omstændigheder

A. Den Internationale Skøjteunion

- 1 Den Internationale Skøjteunion (International Skating Union, herefter »sagsøgeren« eller »ISU«) er det eneste internationale sportsforbund med ansvar for at regulere og forvalte kunst- og hurtigskøjteløb på is på globalt plan, der anerkendes af Den Internationale Olympiske Komité (IOC).
- 2 Sagsøgeren består af nationale forbund, som forvalter kunst- og hurtigskøjteløb på is på nationalt plan (herefter »medlemmerne«). Disse forbund består af lokale skøjteklubber og -foreninger, hvis atleter, der er individuelle medlemmer, udøver hurtig- eller kunstskøjteløb erhvervsmæssigt.
- 3 ISU udøver ligeledes erhvervsmæssig virksomhed, idet nævnte union arrangerer de vigtigste internationale konkurrencer i hurtigskøjteløb, hvortil ISU besidder samtlige rettigheder. De internationale konkurrencer, ISU afholder, omfatter bl.a. Europa- og verdensmesterskaberne i hurtigskøjteløb på lang og kort bane, World Cup i hurtigskøjteløb på lang bane og World Cup i hurtigskøjteløb på kort bane. Desuden afholder sagsøgeren de olympiske vinterleges konkurrencer i hurtigskøjteløb i form af internationale konkurrencer.

B. De af sagsøgeren fastsatte regler

- 4 I sin egenskab af organ med ansvar for forvaltningen af kunst- og hurtigskøjteløb på is på globalt plan er sagsøgeren bl.a. ansvarlig for at fastsætte reglerne for medlemskab, som medlemmerne og individuelle skøjteløbere skal overholde.
- 5 De af sagsøgeren fastsatte regler findes i ISU's vedtægter, som omfatter sagsøgerens statut, processuelle bestemmelser, almindelige og specifikke bestemmelser, tekniske bestemmelser, et etisk kodeks, antidopingbestemmelser, bestemmelser om antidopingprocedurer samt alle gældende meddelelser fra ISU.
- 6 I dette regelkompleks fastlægger regel 102 og 103 i sagsøgerens almindelige bestemmelser (herefter »opstillingsreglerne«), på hvilke betingelser skøjteløberne kan deltage i de konkurrencer i hurtig- og kunstskøjteløb, som henhører under sagsøgerens kompetence. Siden 1998 har opstillingsreglerne indeholdt en »generel ordning om forudgående godkendelse« (herefter »ordningen om forudgående godkendelse«), hvori det bestemmes, at skøjteløberne kun kan deltage i konkurrencer, som er godkendt af sagsøgeren eller dennes medlemmer, og som afholdes af repræsentanter, der er godkendt

af sagsøgeren, og i henhold til dennes regler. I den foreliggende sag er det de versioner af opstillingsreglerne, som er dateret henholdsvis juni 2014 (herefter »opstillingsreglerne af 2014«) og juni 2016 (herefter »opstillingsreglerne af 2016«), der er relevante.

- 7 For så vidt angår opstillingsreglerne af 2014 fremgår det af regel 102, stk. 2, litra c), og stk. 7, sammenholdt med regel 103, stk. 2, at professionelle skøjteløbere og repræsentanter for sagsøgeren, som deltager i en konkurrence, der ikke er godkendt af sagsøgeren eller en af dennes medlemmer, pålægges en sanktion, som består i udelukkelse på livstid fra alle konkurrencer, der afholdes af sagsøgeren.
- 8 Ifølge regel 102, stk. 1, litra a), nr. i), i den i 2014 gældende affattelse har en person »ret til at deltage i de under ISU henhørende aktiviteter og konkurrencer, hvis den pågældende overholder ISU's principper og politikker som udtrykt i ISU's vedtægter«.
- 9 Regel 102, stk. 1, litra a), nr. ii), har siden 2002 bestemt, at »betingelsen for at opstille har til formål at sikre passende beskyttelse af ISU's økonomiske og andre interesser, idet ISU anvender sine økonomiske indtægter til at administrere og udvikle de sportsdiscipliner, der henhører under unionen, og til at støtte og gavne medlemmerne og deres skøjteløbere«.
- 10 I juni 2016 blev opstillingsreglerne revideret med henblik på bl.a. at ændre reglerne om pålæggelse af sanktioner. Siden da har sanktionerne for at deltage i konkurrencer henhørende under sagsøgerens kompetence, som denne ikke har godkendt, ifølge regel 102, stk. 7, skulle fastsættes under hensyn til overtrædelsens grovhed. Ifølge ordningen gives der en advarsel, hvis der er tale om en første overtrædelse, mens den pågældende udelukkes i indtil fem år i tilfælde af uagtsom deltagelse i ikke-godkendte konkurrencer, i indtil ti år i tilfælde af bevidst deltagelse i ikke-godkendte konkurrencer og endelig på livstid i tilfælde af meget grove overtrædelser, herunder særlig deltagelse i ikke-godkendte konkurrencer, der undergraver sagsøgerens integritet og kompetence.
- 11 Endvidere blev henvisningen i opstillingsreglerne af 2014 til en passende beskyttelse af sagsøgerens økonomiske interesser udeladt i 2016-versionen. Det bestemmes nu i den nye regel 102, stk. 1, litra a), nr. ii), at »betingelsen for at opstille har til formål at sikre passende beskyttelse af [sagsøgerens] etiske værdier, vedtægtsmæssige formål og andre legitime interesser, idet [sagsøgeren] anvender sine økonomiske indtægter til at administrere og udvikle de sportsdiscipliner, der henhører under unionen, og til at støtte og gavne medlemmerne og deres skøjteløbere«.
- 12 Endelig bemærkes, at artikel 25 i sagsøgerens statut (herefter »voldgiftsbestemmelserne«) siden den 30. juni 2006 har givet skøjteløberne mulighed for at appellere en afgørelse om manglende opstillingsberettigelse alene til sportsdomstolen (Court of Arbitration for Sport, herefter »CAS«), der har sæde i Lausanne (Schweiz).
- 13 Den 25. oktober 2015 offentliggjorde sagsøgeren meddelelse nr. 1974 med overskriften »Åbne internationale konkurrencer«, hvori det angives, hvilken procedure der skal følges for at opnå tilladelse til at afholde en åben international konkurrence inden for rammerne af ordningen om forudgående godkendelse. Proceduren gælder for såvel medlemmer som tredjepartsarrangører.
- 14 Det bestemmes i meddelelse nr. 1974, at alle sådanne konkurrencer skal forhåndsgodkendes af sagsøgerens råd og afholdes i overensstemmelse med sagsøgerens regler. Med hensyn til fristen for at indgive ansøgning om godkendelse sondres der i meddelelsen mellem medlemmer og tredjepartsarrangører. De sidstnævnte skal således indgive ansøgningen mindst seks måneder før det fastsatte tidspunkt for konkurrencen, hvorimod fristen kun er tre måneder for medlemmer.
- 15 Videre angives i meddelelse nr. 1974 en lang række generelle, økonomiske, tekniske, sportsmæssige og etiske krav, som en arrangør skal opfylde. Indledningsvis fremgår det af meddelelsen, at ansøgninger om godkendelse skal ledsages af tekniske og sportsmæssige oplysninger, såsom oplysninger om, hvor

konkurrencen skal afholdes, og hvor store præmier der vil blive uddelt, samt generelle og økonomiske oplysninger, såsom bl.a. forretningsplaner, budgettet og den forventede TV-dækning af arrangementet. Endvidere skal arrangøren og enhver, der samarbejder med denne, for at opfylde de etiske krav afgive en erklæring, som bekræfter, at de accepterer sagsøgerens etiske kodeks, og navnlig at de forpligter sig til ikke at deltage i nogen form for virksomhed, der knytter sig til væddemål. Endelig bestemmes det i meddelelse nr. 1974, at sagsøgeren forbeholder sig ret til at udbede sig supplerende oplysninger i relation til alle de nævnte grupper af krav.

- 16 Hvad nærmere angår de etiske krav har det siden den 25. januar 2012 været bestemt i artikel 4, litra h), i sagsøgerens etiske kodeks, at alle, der samarbejder med sagsøgeren, uanset i hvilken egenskab, skal »afholde sig fra at deltage i nogen form for væddemål eller støtte nogen form for hasardspil, som vedrører en konkurrence eller aktivitet, der henhører under ISU's kompetence«.
- 17 Meddelelse nr. 1974 giver sagsøgeren beføjelse til at imødekomme eller afslå en ansøgning om godkendelse, navnlig på basis af de i meddelelsen fastsatte krav, der sammenfattes i præmis 15 ovenfor, og sagsøgerens grundlæggende formål, således som de »navnlig« angives i artikel 3, stk. 1, i sagsøgerens vedtægt. Artikel 3, stk. 1, i sagsøgerens vedtægt bestemmer i det væsentlige, at sagsøgerens formål består i at regulere, forvalte og fremme de to skøjteløbsdiscipliner på is.
- 18 Det bestemmes i meddelelse nr. 1974, at ansøgeren i tilfælde af afslag på ansøgningen kan appellere sagsøgerens afgørelse til CAS efter at have undertegnet en voldgiftsaftale i overensstemmelse med sagsøgerens processuelle bestemmelser.
- 19 Desuden bestemmes det i meddelelse nr. 1974, at arrangører skal betale sagsøgeren et solidaritetsbidrag, hvis størrelse fastsættes konkret i hvert enkelt tilfælde, og som har til formål at fremme og udvikle sport henhørende under sagsøgerens kompetence på lokalt plan.

II. Tvistens baggrund

A. Administrativ procedure

- 20 Den 23. juni 2014 modtog Europa-Kommissionen en klage fra to af intervenienterne, de professionelle hurtigskøjteløbere Mark Jan Hendrik Tuitert og Niels Kerstholt (herefter »klagerne«), over, at opstillingsreglerne af 2014 var uforenelige med artikel 101 TEUF og 102 TEUF. Klagerne anførte navnlig, at reglerne forhindrede dem i at deltage i en konkurrence i hurtigskøjteløb, som det koreanske selskab Icederby International Co. Ltd planlagde at afholde i 2014 i Dubai (De Forenede Arabiske Emirater) (herefter »Dubai Grand Prixet«). Det var hensigten, at konkurrencen skulle omfatte et nyt format for løbene, der skulle foregå på en særlig ispiste, hvor lang- og kortdistanceløbere konkurrerede sammen.
- 21 Den 5. oktober 2015 besluttede Kommissionen at indlede en procedure mod sagsøgeren i henhold til artikel 2, stk. 1, i Kommissionens forordning (EF) nr. 773/2004 af 7. april 2004 om Kommissionens gennemførelse af procedurer i henhold til [...] artikel [101 TEUF] og 102 [TEUF] (EUT 2004, L 123, s. 18).
- 22 Den 8. januar 2016 meddelte sagsøgeren Kommissionen, at sagsøgeren agtede at ændre opstillingsreglerne. Ændringerne blev godkendt på sagsøgerens kongres og trådte i kraft den 11. juni 2016.
- 23 Den 27. september 2016 tilsendte Kommissionen sagsøgeren en klagepunktsmeddelelse, som denne besvarede den 16. januar 2017.

- 24 Den 1. februar 2017 fandt der en høring sted inden for rammerne af den administrative procedure, som Kommissionen havde indledt.
- 25 Den 27. april 2017 afgav sagsøgeren en række tilsagn til Kommissionen med henblik på at imødekomme denne institutions betænkeligheder med hensyn til konkurrence. Kommissionen betragtede imidlertid tilsagnene som utilstrækkelige til at bortvejre de fremførte betænkeligheder inden for en rimelig frist.
- 26 Den 6. oktober 2017 tilsendte Kommissionen sagsøgeren en sagsfremstillingsmeddelelse. Sagsøgeren besvarede denne den 25. oktober 2017.
- 27 Den 30. oktober 2017 afgav sagsøgeren en ny række tilsagn med henblik på at imødekomme de betænkeligheder, der var blevet fremført af Kommissionen, som på ny fandt dem utilstrækkelige til at imødegå betænkelighederne.
- 28 Den 8. december 2017 vedtog Kommissionen afgørelse C(2017) 8230 final om en procedure i henhold til artikel 101 TEUF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (sag AT/40208 – Den Internationale Skøjteunions opstillingsregler) (herefter »den anfægtede afgørelse«).

B. Den anfægtede afgørelse

1. Det relevante marked

- 29 Kommissionen fastslog, at det relevante marked i det foreliggende tilfælde var det globale marked for afholdelse og kommerciel udnyttelse af hurtigskøjteløb (herefter »det relevante marked«). Under hensyn til sagsøgerens rolle som arrangør af de vigtigste konkurrencer og som regeludstedende instans for disciplinen fandt Kommissionen imidlertid, at opstillingsreglerne begrænsede konkurrencen, også selv om markedet blev defineret snævrere (115. betragtning til den anfægtede afgørelse).
- 30 Kommissionen anførte, at sagsøgeren kunne påvirke konkurrencen på det relevante marked, eftersom sagsøgeren var det styrende organ og den eneste regeludstedende instans for hurtigskøjteløb og havde kompetence til at godkende internationale konkurrencer inden for denne disciplin. Endvidere var sagsøgeren ansvarlig for afholdelsen af de vigtigste konkurrencer inden for hurtigskøjteløb. Den omstændighed, at ingen virksomhed ud over sagsøgeren og dennes medlemmer med held havde været i stand til etablere sig på det relevante marked, viste, at sagsøgeren besad en væsentlig markedskraft (116.-134. betragtning til den anfægtede afgørelse).

2. Anvendelse af artikel 101, stk. 1, TEUF

- 31 Kommissionen fastslog, at sagsøgeren var en sammenslutning af virksomheder, og at opstillingsreglerne udgjorde en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder som omhandlet i artikel 101, stk. 1, TEUF (147.-152. betragtning til den anfægtede afgørelse).
- 32 I den anfægtede afgørelses afsnit 8.3 fastslog Kommissionen, at opstillingsreglerne af såvel 2014 som 2016 havde et konkurrencebegrænsende formål som omhandlet i artikel 101, stk. 1, TEUF. Den fandt i det væsentlige, at reglerne begrænsede professionelle hurtigskøjteløberes muligheder for frit at deltage i internationale konkurrencer arrangeret af tredjeparter og fratog derved potentielle arrangører af sådanne konkurrerende konkurrencer de tjenesteydelser fra atleterne, som er nødvendige for at afholde dem. Kommissionen nåede frem til denne konklusion efter at have undersøgt reglerne

indhold, deres formål, den økonomiske og retlige sammenhæng, hvori de indgår, og sagsøgerens subjektive hensigt om at udelukke tredjepartsarrangører (162.-188. betragtning til den anfægtede afgørelse).

- 33 Efter at have fastslået, at opstillingsreglerne havde til formål at begrænse konkurrencen, anførte Kommissionen, at det ikke var nødvendigt at undersøge deres virkninger. I den anfægtede afgørelses afsnit 8.4 redegjorde den dog for grundene til, at den kunne fastslå, at reglerne ligeledes havde konkurrencebegrænsende virkning (189.-205. betragtning til den anfægtede afgørelse).
- 34 I den anfægtede afgørelses afsnit 8.5 undersøgte Kommissionen, om opstillingsreglerne kunne falde uden for anvendelsesområdet for artikel 101 TEUF. Den anførte hvad dette angår i det væsentlige, at reglerne ikke kun havde helt legitime mål, men at de ligeledes tilgodeså andre af sagsøgerens interesser, herunder dennes økonomiske interesser. Endvidere var opstillingsreglerne efter Kommissionens opfattelse delvis ikke uadskilleligt forbundet med forfølgelsen af legitime mål, og de var under alle omstændigheder ikke forholdsmæssige i forhold til de pågældende mål (220. og 225.-266. betragtning til den anfægtede afgørelse).

3. Vurderingen af voldgiftsbestemmelserne

- 35 I den anfægtede afgørelses afsnit 8.7 medgav Kommissionen, at voldgift er en almindelig anerkendt tvistløsningsmåde, og at det ikke i sig selv udgør en konkurrencebegrænsning at aftale en voldgiftsklausul. Den fandt dog, at voldgiftsbestemmelserne forstærkede de konkurrencebegrænsninger, som opstillingsreglerne gav anledning til (269. betragtning til den anfægtede afgørelse).
- 36 Denne konklusion byggede dels på, at voldgiftsbestemmelserne efter Kommissionens opfattelse gjorde det vanskeligt at opnå effektiv retsbeskyttelse mod de afgørelser om manglende opstillingsberettigelse, som sagsøgeren måtte træffe, og som er uforenelige med artikel 101 TEUF. Dels anførte Kommissionen, at atleterne var tvunget til at acceptere voldgiftsbestemmelserne og CAS' enekompetence (270.-276. betragtning til den anfægtede afgørelse).

4. Dispositiv del

- 37 I den anfægtede afgørelses dispositive del fastslog Kommissionen følgende:

»Artikel 1

Den Internationale Skøjteunion har overtrådt artikel 101 [TEUF] og [EØS-aftalens] artikel 53 ved at vedtage opstillingsreglerne, navnlig regel 102 og 103 i ISU's almindelige bestemmelser af 2014 og 2016, og anvende dem på hurtigskøjteløb. Overtrædelsen begyndte i juni 1998 og er endnu ikke ophørt.

Artikel 2

Den Internationale Skøjteunion skal øjeblikkelig bringe den i artikel 1 omhandlede overtrædelse til ophør og inden 90 dage fra tidspunktet for forkyndelsen af nærværende afgørelse give Kommissionen meddelelse om alle de foranstaltninger, som er truffet i dette øjemed.

Den Internationale Skøjteunion skal afstå fra at gentage enhver handling eller adfærd som beskrevet i artikel 1 og enhver handling eller adfærd med samme eller tilsvarende formål eller virkning.

[...]

Artikel 4

Hvis Den Internationale Skøjteunion ikke efterkommer de i artikel 2 fastsatte pålæg, vil Kommissionen pålægge unionen dagbøder på 5% af ISU's gennemsnitlige daglige omsætning i det foregående regnskabsår.«

III. Retsforhandlinger og parternes påstande

- 38 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 19. februar 2018 har sagsøgeren anlagt den foreliggende sag.
- 39 Den 17. maj 2018 har Kommissionen indleveret svarskriftet til Rettens Justitskontor.
- 40 Ved processkrift indleveret til Rettens Justitskontor den 1. juni 2018 har European Elite Athletes Association og klagerne fremsat begæring om tilladelse til at intervenere til støtte for Kommissionens påstande.
- 41 Interventionsbegæringerne er blevet forkyndt for hovedparterne, som ikke har gjort indvending imod dem. De har dog i henhold til artikel 144 i Rettens procesreglement anmodet om, at visse fortrolige oplysninger i sagsakterne ikke videregives til intervenienterne, og har i dette øjemed fremlagt en ikke-fortrolig version af de pågældende akter.
- 42 Ved kendelse af 12. september 2018 imødekom formanden for Syvende Afdeling interventionsbegæringerne.
- 43 Den 25. marts 2019 blev den foreliggende sag som følge af en ændring af sammensætningen af Rettens afdelinger i medfør af procesreglementets artikel 27, stk. 5, tildelt en ny refererende dommer, der har sæde i Femte Afdeling, og sagen blev følgelig henvist til denne afdeling.
- 44 Den 16. oktober 2019 blev den refererende dommer som følge af endnu en ændring af sammensætningen af Rettens afdelinger i medfør af procesreglementets artikel 27, stk. 5, tilknyttet Fjerde Afdeling, og sagen er følgelig blevet henvist til denne afdeling.
- 45 På forslag af Fjerde Afdeling har Retten den 20. december 2019 i medfør af procesreglementets artikel 28 besluttet at henvise sagen til et udvidet dommerkollegium.
- 46 Efter forslag fra den refererende dommer har Retten (Fjerde Udvidede Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og har som led i foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til procesreglementets artikel 89 stillet parterne en række skriftlige spørgsmål og opfordret dem til at besvare spørgsmålene i retsmødet. Endvidere har sagsøgeren på Rettens opfordring fremlagt et eksemplar af meddelelse nr. 1974.
- 47 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:
- Den anfægtede afgørelse annulleres.
 - Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 48 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Frifindelse.
 - Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

49 Intervenienterne har nedlagt påstand om, at Kommissionen frifindes.

IV. Retlige bemærkninger

50 Til støtte for søgsmålet har sagsøgeren påberåbt sig otte anbringender. Ved sit første anbringende har sagsøgeren i det væsentlige gjort gældende, at den anfægtede afgørelse er behæftet med en selvmodsigende begrundelse. Ved sit andet og tredje anbringende har sagsøgeren anfægtet den kvalifikation af opstillingsreglerne, hvorefter disse har et konkurrencebegrænsende formål og en konkurrencebegrænsende virkning. Ved sit fjerde anbringende har sagsøgeren kritiseret Kommissionens vurderinger med hensyn til, om opstillingsreglerne er uadskilleligt forbundet med og forholdsmæssige i forhold til forfølgelsen af formålet om at beskytte hurtigskøjteløbets integritet i relation til sportsvæddemål. Ved sit femte anbringende har sagsøgeren rejst indvending imod, at Kommissionen tog hensyn til sagsøgerens beslutning om at afslå at godkende afholdelsen af Dubai Grand Prixet, med den begrundelse, at denne beslutning falder uden for det territoriale anvendelsesområde for artikel 101 TEUF. Ved sit sjette anbringende har sagsøgeren anfægtet konklusionen om, at sagsøgerens voldgiftsbestemmelser forstærker den fastslåede konkurrencebegrænsning. Ved sit syvende anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen tilsidesatte artikel 7 i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i [artikel 101 TEUF og 102 TEUF] (EFT 2003, L 1, s. 1) ved i artikel 2 i den anfægtede afgørelses dispositive del at pålægge sagsøgeren korrigerende foranstaltninger, som ikke har forbindelse med den fastslåede overtrædelse. Ved sit ottende anbringende har sagsøgeren anfægtet artikel 4 i den anfægtede afgørelses dispositive del af de samme grunde, som er blevet påberåbt til støtte for det syvende anbringende, og med den begrundelse, at de korrigerende foranstaltninger er uklare og upræcise.

51 Kommissionen har, støttet af intervenienterne, bestridt alle de af sagsøgeren fremførte argumenter.

A. Det første anbringende, hvorefter begrundelsen for den anfægtede afgørelse er selvmodsigende

52 Ved sit første anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at den anfægtede afgørelse er behæftet med ulovlighed, da den bygger på en åbenlyst selvmodsigende begrundelse.

53 Ifølge fast retspraksis udgør begrundelseskravet, der følger af artikel 296, stk. 2, TEUF, en væsentlig formforskrift, som skal adskilles fra spørgsmålet om, hvorvidt begrundelsen er materielt rigtig, hvilket henhører under realiteten for så vidt angår den anfægtede retsakts lovlighed (jf. dom af 29.9.2011, Elf Aquitaine mod Kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, præmis 146 og den deri nævnte retspraksis, dom af 11.7.2013, Ziegler mod Kommissionen, C-439/11 P, EU:C:2013:513, præmis 114 og 115, og af 13.12.2016, Printeos m.fl. mod Kommissionen, T-95/15, EU:T:2016:722, præmis 44), og der er således ikke grund til i forbindelse med efterprøvelsen af, om begrundelsespligten er overholdt, at gennemgå lovligheden af den begrundelse, som Kommissionen har anført til støtte for sin afgørelse. Ved behandlingen af et anbringende om manglende eller utilstrækkelig begrundelse kan der således ikke tages hensyn til klagepunkter og argumenter, der tager sigte på at bestride berettigelsen af den anfægtede afgørelse, idet disse er irrelevante i denne sammenhæng (jf. dom af 15.6.2005, Corsica Ferries France mod Kommissionen, T-349/03, EU:T:2005:221, præmis 58 og 59 og den deri nævnte retspraksis).

54 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren til støtte for sit første anbringende fremført en række argumenter, hvorved det i realiteten bestrides, at den anfægtede afgørelse er berettiget. Disse argumenter må i medfør af den retspraksis, hvortil der henvises præmis 53 ovenfor, derfor anses for

irrelevante inden for rammerne af nærværende anbringende. Ved prøvelsen af det første anbringende skal det følgelig kun afklares, om begrundelsen for den anfægtede afgørelse er selvmodsigende, således som sagsøgeren har gjort gældende.

- 55 Hvad dette angår har sagsøgeren i det væsentlige gjort gældende, at begrundelsen for den anfægtede afgørelse er selvmodsigende i den forstand, at Kommissionen fastslog, at opstillingsreglerne begrænsede konkurrencen i sig selv, selv om den ikke havde fundet, at ordningen om forudgående godkendelse, som er indeholdt i reglerne, ikke var uadskilleligt forbundet med forfølgelsen af legitime mål. Denne selvmodsigelse afspejler sig yderligere i, at Kommissionen anførte, at sagsøgeren kunne bringe overtrædelsen til ophør, samtidig med at sagsøgeren bevarede ordningen om forudgående godkendelse.
- 56 Det fremgår af retspraksis, at begrundelsen skal være logisk og særligt ikke må indeholde selvmodsigelser, der gør det vanskeligt at forstå de underliggende motiver for den anfægtede retsakt (jf. i denne retning dom af 10.7.2008, Bertelsmann og Sony Corporation of America mod Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, præmis 169, og af 29.9.2011, Elf Aquitaine mod Kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, præmis 151).
- 57 I det foreliggende tilfælde fastslog Kommissionen, at opstillingsreglerne, således som de var udformet og blev anvendt af sagsøgeren på det relevante marked, både havde et konkurrencebegrænsende formål og en konkurrencebegrænsende virkning som omhandlet i artikel 101 TEUF (jf. den anfægtede afgørelses afsnit 8.3-8.5).
- 58 Det fremgår af den anfægtede afgørelses afsnit 8.5, at sagsøgeren under den administrative procedure havde gjort gældende, at opstillingsreglerne ikke faldt ind under forbuddet i artikel 101 TEUF, navnlig fordi ordningen om forudgående godkendelse, som er indeholdt i reglerne, var nødvendig for at sikre, at alle arrangører af konkurrencer i hurtigskøjteløb rettede sig efter sagsøgerens normer og formål.
- 59 I 254. betragtning til den anfægtede afgørelse fandt Kommissionen, at det i den foreliggende sag ikke var nødvendigt at tage stilling til, om en ordning om forudgående godkendelse var uadskilleligt forbundet med forfølgelsen af legitime mål. Den anførte dog flere grunde til støtte for sin konklusion om, at den af sagsøgeren indførte ordning om forudgående godkendelse ikke var forholdsmæssig i forhold til de mål, sagsøgeren forfulgte, og derfor faldt ind under anvendelsesområdet for forbuddet i artikel 101 TEUF (jf. 254.-258. betragtning til den anfægtede afgørelse).
- 60 Derved anvendte Kommissionen den retspraksis, hvorefter ikke alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder, som begrænser parternes eller én af parternes handlefrihed, nødvendigvis er omfattet af det forbud, der er fastsat i artikel 101, stk. 1, TEUF. I henhold til denne retspraksis er begrænsninger, der følger af en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder, ikke omfattet af det i artikel 101 TEUF fastsatte forbud, hvis de opfylder to kumulative betingelser. For det første skal begrænsningen være uadskilleligt forbundet med forfølgelsen af legitime mål, og for det andet skal den være forholdsmæssig i forhold til disse mål (jf. i denne retning dom af 18.7.2006, Meca-Medina og Majcen mod Kommissionen, C-519/04 P, EU:C:2006:492, præmis 42).
- 61 I det foreliggende tilfælde anførte Kommissionen, således som det bemærkes i præmis 59 ovenfor, flere grunde, der havde foranlediget den til at fastslå, at ordningen om forudgående godkendelse ikke opfyldte det andet kriterium i den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 60 ovenfor, dvs. forholdsmæssighedskriteriet. Da kriterierne i denne retspraksis er kumulative, var Kommissionen ikke forpligtet til i den anfægtede afgørelse at tage stilling til, om den omhandlede ordning var uadskilleligt forbundet med forfølgelsen af legitime mål, og behæftede følgelig ikke afgørelsen med selvmodsigelse.
- 62 Kommissionen anerkendte ganske vist i 339. betragtning til den anfægtede afgørelse, at det var muligt for sagsøgeren at bringe den fastslåede overtrædelse til ophør og samtidig fortsætte med at have en ordning om forudgående godkendelse. Denne vurdering er imidlertid ikke i modstrid med

konklusionen om, at opstillingsreglerne begrænsede konkurrencen, eftersom Kommissionens eventuelle accept af ordningen klart var undergivet den betingelse, at der blev foretaget »væsentlige ændringer« af den med henblik på at bringe overtrædelsen til ophør, nærmere bestemt ændringer, der havde til formål at ophæve ordningens uforholdsmæssighed. Heraf følger, at Kommissionen, i modsætning til hvad sagsøgeren har gjort gældende, ikke godkendte opretholdelsen af sagsøgerens ordning om forudgående godkendelse, således som den var udformet, og at den heller ikke behæftede afgørelsen med selvmodsigelse i denne henseende.

63 Det første anbringende må følgelig forkastes.

B. Andet, tredje og fjerde anbringende om, at opstillingsreglerne ikke har et konkurrencebegrænsende formål og en konkurrencebegrænsende virkning og falder uden for anvendelsesområdet for artikel 101 TEUF.

64 Ved sit andet, tredje og fjerde anbringende har sagsøgeren anfægtet dels Kommissionens vurderinger med hensyn til, at der foreligger en begrænsning af konkurrencen, dels dens konklusion om, at opstillingsreglerne er omfattet af forbuddet i artikel 101 TEUF. Retten finder, at det er hensigtsmæssigt at prøve disse anbringender samlet.

65 For at være omfattet af forbuddet i artikel 101, stk. 1, TEUF skal en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder have »til formål eller til følge« at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for det indre marked. Ifølge Domstolens faste praksis siden dom af 30. juni 1966, LTM (56/65, EU:C:1966:38), medfører det alternative forhold i denne betingelse – hvilket ses af bindeordet »eller« – at det er nødvendigt først og fremmest at tage det egentlige formål med vedtagelsen inden for en sammenslutning af virksomheder i betragtning (jf. i denne retning dom af 26.11.2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, præmis 16, og af 20.1.2016, Toshiba Corporation mod Kommissionen, C-373/14 P, EU:C:2016:26, præmis 24).

66 Begrebet konkurrencebegrænsende formål kan kun anvendes på visse former for samordning mellem virksomheder, der efter selve deres art kan være tilstrækkeligt skadelige for de normale konkurrencevilkår til, at det kan anses for unødvendigt at undersøge deres virkninger (jf. i denne retning dom af 30.6.1966, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, s. 359, af 11.9.2014, CB mod Kommissionen, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, præmis 49, 50 og 58 og den deri nævnte retspraksis, og af 16.7.2015, ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, præmis 31).

67 Ifølge Domstolens faste praksis er det for at vurdere, om en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder er tilstrækkeligt skadelig til at kunne anses for at have et konkurrencebegrænsende formål som omhandlet i artikel 101, stk. 1, TEUF, nødvendigt at forholde sig til indholdet af dens bestemmelser, til de formål, den tilsigter at opfylde, samt til den økonomiske og retlige sammenhæng, hvori den indgår (jf. dom af 16.7.2015, ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).

68 I det foreliggende tilfælde skal opstillingsreglerne følgelig undersøges med hensyn til deres angivelige formål og den særlige sammenhæng, hvori de indgår, herunder navnlig sportsforbunds beføjelse til at meddele godkendelser, med henblik på at fastslå, at om det var med rette, at Kommissionen kvalificerede opstillingsreglerne som havende et konkurrencebegrænsende formål.

1. Forpligtelser, som påhviler et sportsforbund, der har beføjelse til at meddele godkendelser

- 69 Sagsøgeren har gjort gældende, at den retspraksis, som blev fastlagt i dom af 1. juli 2008, MOTOE (C-49/07, EU:C:2008:376, præmis 51 og 52), og hvortil der henvises i fodnote 267 til den anfægtede afgørelse, ikke er anvendelig i det foreliggende tilfælde, eftersom denne retspraksis vedrører anvendelsen af artikel 102 TEUF og 106 TEUF og ikke anvendelsen af artikel 101 TEUF som i det foreliggende tilfælde.
- 70 Hvad dette angår bemærkes, at det fremgår af den nævnte retspraksis, at såfremt et regelsæt tildeler en juridisk person, der selv arrangerer konkurrencer og udnytter dem kommercielt, beføjelse til at udpege de personer, der har tilladelse til at afholde de nævnte konkurrencer, samt til at fastsætte de betingelser, hvorunder disse afvikles, tildeles denne enhed en klar fordel i forhold til dens konkurrenter. En sådan ret kan således foranledige den virksomhed, der har den, til at forhindre andre erhvervsdrivendes adgang til det pågældende marked. Udøvelsen af denne regeludstedende funktion bør derfor undergives begrænsninger, forpligtelser eller kontrol for at forhindre, at den pågældende juridisk person kan fordreje konkurrencen ved at give fortrin til de konkurrencer, som den tilrettelægger, eller konkurrencer, i hvis tilrettelæggelse den deltager (jf. i denne retning dom af 1.7.2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, præmis 51 og 52).
- 71 Det bemærkes, at det fremgår af dom af 28. februar 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (C-1/12, EU:C:2013:127, præmis 88 og 92), at Domstolen har anvendt denne retspraksis analogt i en sag, der drejede sig om anvendelsen af artikel 101 TEUF på regler vedtaget af en sammenslutning af virksomheder, der både var erhvervsdrivende og regeludstedende instans på det relevante marked som i det foreliggende tilfælde. Sagsøgerens argument om, at den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 70 ovenfor, kun er anvendelig i en sag vedrørende anvendelsen af artikel 102 TEUF og 106 TEUF, må derfor forkastes.
- 72 Endvidere giver dom af 28. februar 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (C-1/12, EU:C:2013:127, præmis 88 og 92), efter sagsøgerens opfattelse ikke grundlag for at anvende den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 70, i det foreliggende tilfælde, eftersom Domstolen i den nævnte dom anvendte denne retspraksis inden for rammerne af vurderingen af en konkurrencebegrænsende virkning og ikke, som i den aktuelle sag, et konkurrencebegrænsende formål. Det følger af retspraksis, at en aftale kan have et konkurrencebegrænsende formål i én sammenhæng, mens det i andre sammenhænge er nødvendigt at vurdere aftalens virkninger (jf. i denne retning dom af 30.1.2020, Generics (UK) m.fl., C-307/18, EU:C:2020:52, præmis 84). Heraf følger, at den omstændighed, at Domstolen kvalificerede det af sammenslutningen af revisorer fastsatte reglement som havende en konkurrencebegrænsende virkning, ikke er til hinder for, at den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 70 ovenfor, kan anvendes inden for rammerne af en vurdering af et konkurrencebegrænsende formål.
- 73 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren, således som det fremgår af præmis 4 ovenfor, beføjelse til at fastsætte regler inden for de discipliner, der henhører under sagsøgerens kompetence. Denne regeludstedende funktion er ganske vist ikke blevet tildelt sagsøgeren af en offentlig myndighed som i de sager, der gav anledning til de domme, hvortil der henvises i præmis 70 og 71 ovenfor, men det forholder sig ikke desto mindre således, at sagsøgeren som det eneste internationale sportsforbund, der anerkendes af IOC for de omhandlede discipliner, udøver regeludstedende virksomhed (jf. i denne retning dom af 26.1.2005, Piau mod Kommissionen, T-193/02, EU:T:2005:22, præmis 78).
- 74 Endvidere fremgår det af 38.-41. betragtning til den anfægtede afgørelse, som sagsøgeren desuden ikke har bestridt, at hurtigskøjteløb giver meget begrænsede indtægtsmuligheder for langt størstedelen af de professionelle skøjteløbere. Ydermere afholder eller kontrollerer sagsøgeren – således som Kommissionen anførte i 172. betragtning til den anfægtede afgørelse, hvilket sagsøgeren heller ikke har modsagt – afholdelsen af de vigtigste konkurrencer i hurtigskøjteløb, som skøjteløbere, der udøver denne disciplin, må deltage i for at tjene til livets ophold. Som tidligere nævnt fastsættes der i de

opstillingsregler, sagsøgeren har fastsat som led i sin regeludstedende funktion, sanktioner i form af manglende opstillingsberettigelse for skøjteløbere, der deltager i en konkurrence, som ikke er godkendt. Eftersom skøjteløberne ikke kan undvære muligheden for at deltage i de vigtigste konkurrencer, som sagsøgeren afholder, må tredjepartsarrangører, der påtænker at afholde en konkurrence i hurtigskøjteløb, derfor forinden opnå sagsøgerens godkendelse, hvis de ønsker deltagelse af skøjteløbere.

- 75 I betragtning af at sagsøgeren afholder konkurrencer og ligeledes har beføjelse til at godkende konkurrencer, der arrangeres af tredjeparter, må det fastslås, at denne situation kan føre til interessekonflikter. På baggrund heraf følger det af den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 70 og 71 ovenfor, at det ved behandlingen af ansøgninger om godkendelse påhviler sagsøgeren at påse, at de pågældende tredjeparter ikke uretmæssigt forhindres i at få adgang til markedet i en sådan grad, at det fordrejer konkurrencen på markedet.
- 76 De af sagsøgeren fremførte argumenter, hvori denne har anfægtet Kommissionens vurdering af opstillingsreglernes rækkevidde og formål, skal følgelig prøves under hensyn til, at det ved udøvelsen af sagsøgerens regeludstedende funktion påhviler denne at overholde de forpligtelser, som følger af den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 70 og 71 ovenfor.

2. Opstillingsreglernes indhold og mål

- 77 Ifølge fast retspraksis kan spørgsmålet om nogle bestemmelsers forenelighed med Den Europæiske Unions konkurrenceregler ikke vurderes abstrakt. Alle aftaler mellem virksomheder eller alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder, som begrænser parternes eller én af parternes handlefrihed, er ikke nødvendigvis omfattet af det forbud, der er fastsat i artikel 101, stk. 1, TEUF. Ved anvendelsen af denne bestemmelse på en konkret sag skal det nemlig først tages i betragtning, i hvilken overordnet sammenhæng den pågældende virksomhedssammenslutnings vedtagelse indgår og har virkninger, og herunder særligt, hvilke mål den har. Det skal herefter undersøges, om de konkurrencebegrænsende virkninger, som følger af vedtagelsen, er uadskilleligt forbundet med opfyldelsen af de nævnte mål og forholdsmæssige i forhold til dem (jf. i denne retning dom af 19.2.2002, Wouters m.fl., C-309/99, EU:C:2002:98, præmis 97, og af 18.7.2006, Meca-Medina og Majcen mod Kommissionen, C-519/04 P, EU:C:2006:492, præmis 42).
- 78 Med hensyn til de mål, der kan forfølges, bemærkes, at det bestemmes i artikel 165, stk. 1, TEUF, at Unionen bidrager til fremme af sport i Europa og i den forbindelse tager hensyn til sportens specifikke forhold, dens strukturer, der bygger på frivillighed, og dens sociale og uddannende funktion. Ifølge samme artikels stk. 2 tager Unionens indsats på dette område sigte på at udvikle sportens europæiske dimension ved at fremme retfærdighed og åbenhed i sportskonkurrencer og samarbejde mellem de organisationer og myndigheder, der har ansvar for sport, samt ved at beskytte sportsudøvernes, især de yngstes, fysiske og moralske integritet.
- 79 Ved vurderingen af de eventuelle begrundelser for begrænsninger på sportsområdet skal der derfor tages hensyn til de særlige kendetegn ved sport generelt og til sportens sociale og uddannende funktion (jf. i denne retning og analogt dom af 16.3.2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, præmis 40).
- 80 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren anfægtet Kommissionens vurderinger vedrørende opstillingsreglernes indhold og mål. Sagsøgeren har navnlig gjort gældende, at reglerne forfølger det legitime mål at beskytte hurtigskøjteløbets integritet mod de med væddemål forbundne risici.

a) Opstillingsreglernes indhold

- 81 Sagsøgeren har anfægtet vurderingen af indholdet af opstillingsreglerne og af meddelelse nr. 1974. Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at reglerne kun ville kunne have et konkurrencebegrænsende formål, hvis de fuldstændig forbød skøjteløberne at deltage i konkurrencer arrangeret af tredjeparter, hvilket ikke er tilfældet i den foreliggende sag.
- 82 Dette argument må forkastes umiddelbart, eftersom det er ensbetydende med at lægge til grund, at kvalificeringen af en adfærd som havende et konkurrencebegrænsende formål forudsætter, at al konkurrence på det relevante marked er udelukket. Det er imidlertid ikke kun vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder, som udelukker al konkurrence, der kan kvalificeres som havende et konkurrencebegrænsende formål. Det fremgår nemlig af retspraksis, at denne kvalifikation finder anvendelse på enhver vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder, der i sig selv er tilstrækkeligt skadelig for konkurrencens funktion i betragtning af dens indhold, de formål, den tilsigter at opfylde, samt den sammenhæng, hvori den indgår (jf. i denne retning dom af 11.9.2014, CB mod Kommissionen, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, præmis 53, og af 19.3.2015, Dole Food og Dole Fresh Fruit Europe mod Kommissionen, C-286/13 P, EU:C:2015:184, præmis 117).
- 83 For det andet har sagsøgeren gjort gældende, at ingen af de faktorer, Kommissionen tog i betragtning, giver grundlag for at konkludere, at opstillingsreglerne har til formål at begrænse konkurrencen. Ifølge sagsøgeren lagde Kommissionen fire faktorer til grund for kvalifikation af opstillingsreglerne som havende et konkurrencebegrænsende formål, nemlig manglen på en direkte forbindelse med legitime mål, sanktionernes strenghed, henvisningen til beskyttelsen af sagsøgerens økonomiske interesser og manglen på forbindelse med en af sagsøgeren arrangeret konkurrence eller række konkurrencer.

1) Manglen på en direkte forbindelse med legitime mål

- 84 Sagsøgeren har gjort gældende, at der ikke er grundlag for at fastslå, at opstillingsreglerne ikke har nogen direkte forbindelse med legitime mål.
- 85 For det første bemærkes, at det ikke angives i opstillingsreglerne, hvilke legitime mål de forfølger. I regel 102 er der ganske vist, således som sagsøgeren har anført, siden 1998 blevet henvist til »ISU's principper og politikker som udtrykt i ISU's vedtægter«, og siden ændringen af reglen i 2016 har reglen bestemt, at »betingelsen for at opstille har til formål at sikre passende beskyttelse af ISU's etiske værdier«. Skønt de »etiske værdier« kan fremgå af sagsøgerens etiske kodeks, defineres eller angives sagsøgerens »principper og politikker« imidlertid ikke udtrykkeligt i dennes vedtægter og regelsæt. Det kan således ikke fastslås præcist ud fra disse noget uklare udtryk, hvilke legitime mål reglerne forfølger.
- 86 For det andet bemærkes, at der i opstillingsreglerne fra 1998 til offentliggørelsen af meddelelse nr. 1974 den 20. oktober 2015 ikke var fastsat noget kriterium for godkendelse af konkurrencer, som tredjeparter måtte ønske at arrangere som åbne internationale konkurrencer. Heraf følger, at sagsøgerens regelsæt før offentliggørelsen af meddelelsen intet indeholdt om kriterierne for godkendelse af konkurrencer, og at sagsøgeren derfor fuldstændig frit kunne afslå at godkende konkurrencer, som tredjeparter planlagde at afholde.
- 87 Denne diskretionære beføjelse blev ikke ændret i væsentlig grad med offentliggørelsen af meddelelse nr. 1974, der supplerede indholdet af opstillingsreglerne. Selv om der i meddelelsen angives en række generelle, økonomiske, tekniske, sportsmæssige og etiske krav, er disse krav nemlig ikke udtømmende, eftersom det derudover bestemmes i meddelelsen, at sagsøgeren vil imødekomme eller afslå en ansøgning om godkendelse »navnlig« under hensyn til de i meddelelsen fastsatte krav, hvilket giver sagsøgeren beføjelse til at imødekomme eller afslå en ansøgning om godkendelse af andre grunde end

dem, der udtrykkeligt er fastsat som krav i meddelelsen. Desuden fremgår det, som anført i præmis 15 ovenfor, af indholdet af meddelelse nr. 1974, at sagsøgeren forbeholder sig ret til at udbede sig supplerende oplysninger af arrangørerne i relation til de ovenfor nævnte forskellige krav.

- 88 Det må derfor fastslås, at ikke alle kravene i meddelelse nr. 1974 udgør klart definerede, gennemsigtige, ikke-diskriminerende godkendelseskriterier, der lader sig kontrollere, og som giver effektiv adgang til det omhandlede marked (jf. i denne retning og analogt dom af 28.2.2013, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, præmis 99).
- 89 Det følger af ovenstående betragtninger, at sagsøgeren siden 1998, og selv indtil efter vedtagelsen af meddelelse nr. 1974, har rådet over et vidt skøn med hensyn til at afslå at godkende konkurrencer foreslået af tredjeparter, også af ikke udtrykkeligt fastsatte grunde, hvilket har kunnet føre til beslutninger om at nægte at godkende ansøgninger af ulovlige grunde. På den baggrund var det med føje, at Kommissionen i 163. og 185. betragtning til den anfægtede afgørelse fastslog, at opstillingsreglernes indhold ikke havde nogen direkte forbindelse med de legitime mål, sagsøgeren havde påberåbt sig under den administrative procedure.

2) Sanktionernes strenghed

- 90 Sagsøgeren har gjort gældende, at sanktionernes strenghed ikke er en faktor, der er relevant for at fastlægge, om sagsøgerens ordning om forudgående godkendelse har til formål at begrænse konkurrencen.
- 91 Domstolen har tidligere fastslået, at et reglements repressive karakter og de alvorlige sanktioner, der kan pålægges ved tilsidesættelse af reglementet, kan have negative virkninger på konkurrencen, idet sanktionerne, hvis de ikke er begrænset til, hvad der er nødvendigt for at sikre en tilfredsstillende afvikling af sportskonkurrencen, og i tilfælde, hvor de i sidste instans viser sig uberettigede, kan føre til en uberettiget udelukkelse af en atlet fra konkurrencer, og således fordreje betingelserne for udøvelsen af den pågældende sportsaktivitet (jf. i denne retning dom af 18.7.2006, *Meca-Medina og Majcen mod Kommissionen*, C-519/04 P, EU:C:2006:492, præmis 47).
- 92 I det foreliggende tilfælde bestemmes det i opstillingsreglerne, at skøjteløbere, der deltager i konkurrencer, som ikke er godkendt af sagsøgeren eller et af dennes medlemmer, pålægges en sanktion. Således som det fremgår af præmis 7 ovenfor, var der i opstillingsreglerne, indtil de blev ændret i 2016, fastsat en enkelt, overordentlig streng sanktion, som gjaldt i samtlige tilfælde, og som bestod i udelukkelse på livstid fra alle konkurrencer, uanset om der var tale om en første eller en gentagen overtrædelse. Der var således tale om en streng sanktion. Heraf følger, at de begrænsninger, der fulgte af opstillingsreglerne af 2014, var åbenlyst uforholdsmæssige i forhold til målet om beskyttelse af skøjteløbets integritet.
- 93 Således som det fremgår af præmis 10 ovenfor, blev sanktionsordningen ganske vist lempet i 2016, idet den ikke længere kun indeholder en enkelt sanktion bestående i udelukkelse på livstid for samtlige overtrædelser. Det skal imidlertid bemærkes, at en skøjteløbers karriere gennemsnitligt varer otte år, hvilket sagsøgeren i øvrigt ikke har bestridt. Det må derfor fastslås, at de sanktioner, som er indeholdt i opstillingsreglerne af 2016 – selv sanktionerne med en tidsbegrænsning på fem og ti år – fortsat er uforholdsmæssige, for så vidt som de bl.a. finder anvendelse på ikke-godkendte konkurrencer arrangeret af tredjeparter.
- 94 Endvidere fastsættes der ikke betingelser i opstillingsreglerne af 2016, som gør det muligt klart at bestemme skillelinjen mellem forskellige kategorier af overtrædelser. Navnlig sondres der i reglerne ikke klart mellem overtrædelser, der anses for »meget grove«, og overtrædelser, som ikke gør. Heraf følger, at sanktionsordningen er vanskeligt forudsigelig og dermed indebærer fare for vilkårlig anvendelse, hvilket gør sanktionerne uforholdsmæssigt afskrækkende.

- 95 På denne baggrund udgør strengheden af de i opstillingsreglerne fastsatte sanktioner, i modsætning til hvad sagsøgeren har gjort gældende, en særlig relevant faktor ved vurderingen af deres indhold. Denne strenghed kan nemlig afholde atleter fra at deltage i konkurrencer, som sagsøgeren ikke har godkendt, selv når der ikke er nogen legitime mål, der kan begrunde et sådant afslag, og kan som følge heraf afskærme markedet for potentielle konkurrenter, der afskæres fra den deltagelse af atleter, som er nødvendig for, at deres sportskonkurrence kan afholdes.

3) Manglen på forbindelse mellem opstillingsreglerne og en af sagsøgeren arrangeret konkurrence eller række konkurrencer

- 96 Sagsøgeren har gjort gældende, at den omstændighed, at der ikke er nogen forbindelse mellem opstillingsreglerne og en af sagsøgeren arrangeret konkurrence eller række konkurrencer, ikke er relevant for vurderingen vedrørende et konkurrencebegrænsende formål.
- 97 Det fremgår af en samlet læsning af 166. og 243. betragtning til den anfægtede afgørelse, at Kommissionen har påtalt, at det ifølge opstillingsreglerne ikke er en betingelse for at pålægge en sanktion, at den ikke-godkendte konkurrence, de pågældende atleter har deltaget i, har fundet sted samtidig med en af sagsøgeren arrangeret konkurrence. Denne omstændighed er i realiteten blot et eksempel på manglen på direkte forbindelse med de legitime mål, sagsøgeren påberåbte sig under den administrative procedure, og afspejler, at opstillingsreglernes har stor, eller snarere urimeligt stor, rækkevidde. Reglerne gør det nemlig muligt for sagsøgeren at pålægge atleterne sanktioner i form af manglende opstillingsberettigelse, hvis de deltager i ikke-godkendte konkurrencer, også selv om der i sagsøgerens tidsplan ikke er planlagt nogen konkurrence på samme tidspunkt, og selv om de pågældende atleter af en eller anden grund ikke kan deltage i de konkurrencer, sagsøgeren arrangerer. Sagsøgerens klagepunkt om, at den konklusion, der træffes i 166. og 243. betragtning til den anfægtede afgørelse, ikke er relevant, må derfor forkastes.
- 98 Argumenterne vedrørende henvisningen til beskyttelsen af sagsøgerens økonomiske interesser prøves i præmis 106-111 nedenfor inden for rammerne af vurderingen af opstillingsreglernes mål.

b) Opstillingsreglernes mål

- 99 Sagsøgerens klagepunkter vedrørende Kommissionens undersøgelse af opstillingsreglernes mål kan inddeles i to led. For det første har sagsøgeren ved sit fjerde anbringende anfægtet konklusionen om, at opstillingsreglerne ikke er begrundet i det legitime mål at beskytte hurtigskøjteløbets integritet mod farerne ved sportsvæddemål. For det andet har sagsøgeren inden for rammerne af sit andet anbringende gjort gældende, at Kommissionen ved at støtte sig på henvisningen til beskyttelsen af økonomiske interesser i opstillingsreglerne af 2014 til at underbygge konklusionen om, at reglerne har til formål at udelukke arrangører af konkurrerende konkurrencer, foretog en overfladisk vurdering af de forfulgte mål.

1) Første led: målet om beskyttelse af hurtigskøjteløbets integritet mod de med væddemål forbundne risici

- 100 Det skal bemærkes, at sagsøgeren under den administrative procedure gjorde gældende, at opstillingsreglerne forfulgte flere mål, der knytter sig til sportens særlige karakteristika. Skønt sagsøgeren inden for rammerne af den foreliggende sag har påberåbt sig flere legitime mål, har sagsøgeren kun fremsat detaljerede argumenter til støtte for det legitime mål om beskyttelse af skøjteløbets integritet mod væddemål.

- 101 Hvad dette angår bemærkes, at Domstolen tidligere har fastslået, at beskyttelse af sportens integritet udgør et legitimt mål (dom af 18.7.2006, Meca-Medina og Majcen mod Kommissionen, C-519/04 P, EU:C:2006:492, præmis 43). At den har legitime mål, er imidlertid ikke i sig selv en tilstrækkelig hindring for at kvalificere en vedtagelse som havende et konkurrencebegrænsende formål, hvis de midler, der anvendes for at nå målene, strider imod bestemmelserne i artikel 101 TEUF (jf. i denne retning dom af 6.4.2006, General Motors mod Kommissionen, C-551/03 P, EU:C:2006:229, præmis 64 og den deri nævnte retspraksis, og af 20.11.2008, Beef Industry Development Society og Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, præmis 21). Det skal navnlig undersøges, om de pågældende begrænsninger er uadskilleligt forbundet med opfyldelsen af de nævnte mål og forholdsmæssige i forhold til dem (jf. i denne retning dom af 19.2.2002, Wouters m.fl., C-309/99, EU:C:2002:98, præmis 97, og af 18.7.2006, Meca-Medina og Majcen mod Kommissionen, C-519/04 P, EU:C:2006:492, præmis 42).
- 102 I det foreliggende tilfælde kan det anses for legitimt, at sagsøgeren opstillede regler, der har til formål at forebygge, at sportsvæddemål medfører fare for manipulation af konkurrencer og atleter, hvilket i øvrigt er i overensstemmelse med IOC's anbefalinger af 24. juni 2010, »Sports betting: A challenge to be faced«, og Europarådets konvention om manipulation af idrætskonkurrencer, som blev vedtaget i 2014.
- 103 Men selv hvis de begrænsninger, som følger af den ordning om forudgående godkendelse, der er indført i det foreliggende tilfælde, er uadskilleligt forbundet med forfølgelsen af det legitime mål om beskyttelse hurtigskøjteløbets integritet mod de med væddemål forbundne risici, går de ikke desto mindre, navnlig af de i præmis 92-95 ovenfor angivne grunde, ud over, hvad der er nødvendigt for at nå et sådant mål som omhandlet i den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 77 ovenfor.
- 104 Sagsøgerens argumentation om, at de begrænsninger, som opstillingsreglerne medfører, er begrundet i det legitime mål at beskytte hurtigskøjteløbets integritet mod farerne ved sportsvæddemål, må derfor forkastes.

2) Andet led: kritikken af, at Kommissionen støttede sig på målet om beskyttelse af sagsøgerens økonomiske interesser

- 105 For det første har sagsøgeren kritiseret Kommissionens anvendelse af henvisningen til beskyttelsen af sagsøgerens økonomiske interesser i opstillingsreglerne af 2014 til støtte for konklusionen om, at reglerne havde til formål at beskytte dennes økonomiske interesser. Sagsøgeren har navnlig gjort gældende, at det var fejlagtigt af Kommissionen at lægge henvisningen til beskyttelsen af sagsøgerens økonomiske interesser i opstillingsreglerne af 2014 til grund for konklusionen om, at reglerne havde til formål at udelukke enhver arrangør af konkurrerende konkurrencer, der potentielt kunne påvirke sagsøgerens økonomiske interesser, når det fremgår af de omstændigheder, hvorunder reglerne blev udarbejdet, at de havde til formål at sikre, at alle konkurrencer, der henhører under sagsøgerens kompetence, overholder fælles normer.
- 106 Således som sagsøgeren anførte i 164. og 165. betragtning til den anfægtede afgørelse, havde regel 102, stk. 1, litra a), nr. ii), siden 2002, og indtil den blev ændret i 2016, bestemt, at betingelsen for at opstille havde til formål at sikre »passende beskyttelse af ISU's økonomiske og andre interesser«. Endvidere fremgår det af sagsakterne, at dette udtryk blev indført i 2002 for at »præcisere begrundelsen for reglen om opstillingsberettigelse«. Heraf følger, at formålet om beskyttelse af økonomiske interesser eksisterede før ændringen af 2002, eftersom ændringen blot gjorde det eksplicit. Kommissionen foretog derfor ikke et urigtigt skøn, da den fastslog, at formålet havde fandtes siden begyndelsen af den af overtrædelsen omfattede periode indtil 2016.
- 107 Det var derimod fejlagtigt, at Kommissionen i 187. betragtning til den anfægtede afgørelse fastslog, at det på trods af fjernelsen af henvisningen til økonomiske interesser i 2016-versionen af opstillingsreglerne fremgik af indholdet af denne version, at reglerne fortsat havde til formål at

beskytte sagsøgerens økonomiske interesser. Det kan nemlig ikke udledes af den omstændighed i sig selv, at 2016-versionen af regel 102, stk. 1, litra a), nr. ii), forbinder udtrykket »andre legitime interesser« med anvendelsen af sagsøgerens indtægter, at opstillingsreglerne siden 2016 reelt og fortrinsvis har taget sigte på beskyttelsen af sagsøgerens økonomiske interesser. Denne fejl fra Kommissionens side kan dog ikke rejse tvivl om vurderingen vedrørende legitime mål i den anfægtede afgørelse.

- 108 Hvad dette angår bemærkes, at det, således som sagsøgeren har gjort gældende (jf. præmis 105 ovenfor), i betragtning af sportens særlige karakter er legitimt at anse det for nødvendigt at sikre, at sportskonkurrencer overholder fælles normer, navnlig med henblik på at sikre, at de forløber retfærdigt, og at sportsudøvernes fysiske og etiske integritet beskyttes. Endvidere kunne sagsøgeren med rimelighed anse en ordning om forudgående godkendelse, der har til formål at drage omsorg for, at alle arrangører overholder normerne, for at være en foranstaltning, som er egnet til at sikre gennemførelsen af et sådant formål.
- 109 Desuden bemærkes, at selv hvis det blev godtgjort, at opstillingsreglerne af 2016 ligeledes har til formål at beskytte sagsøgerens økonomiske interesser, er det ikke i sig selv konkurrencebegrænsende, at et forbund søger at beskytte sine økonomiske interesser. Således som Kommissionen anerkendte i retsmødet, er det nemlig naturligt for enhver virksomhed at forfølge økonomiske mål, herunder også for et sportsforbund, når det udøver økonomisk aktivitet.
- 110 Ikke desto mindre går, således som Kommissionen med rette anførte i 255.-258. betragtning til den anfægtede afgørelse, ordningen om forudgående godkendelse som udformet af sagsøgeren i det foreliggende tilfælde ud over, hvad der er nødvendigt for at forfølge det formål at sikre, at sportskonkurrencer overholder fælles normer. For det første pålægges tredjepartsarrangører i meddelelse nr. 1974 en række forpligtelser til at fremlægge oplysninger af økonomisk art, som går ud over, hvad det kræver at nå det påberåbte mål. Hvad dette angår bemærkes, at skønt fremlæggelsen af et budgetoverslag kan begrundes i nødvendigheden af at sikre, at en tredjepartsarrangør er i stand til at afholde en konkurrence, har sagsøgeren intet fremlagt, der giver grundlag for at finde, at fremlæggelse af forretningsplanen som helhed er nødvendig for at nå dette mål. For det andet har sagsøgeren ikke givet nogen forklaring på, hvorfor der i ordningen om forudgående godkendelse som formaliseret i meddelelse nr. 1974 er fastsat en længere og mere restriktiv tidsfrist for indgivelse af en ansøgning om godkendelse, når der er tale om en konkurrence arrangeret af en tredjepart (jf. præmis 14 ovenfor). For det tredje er kravene i meddelelse nr. 1974 ikke udtømmende og overlader sagsøgeren et vidt skøn med hensyn til, om denne skal imødekomme eller afslå en ansøgning vedrørende en åben international konkurrence. For det fjerde er der i meddelelse nr. 1974 ikke fastsat nogen præcis frist for behandlingen af en ansøgning om godkendelse, hvilket ligeledes kunne give anledning til vilkårlig behandling af ansøgninger om godkendelse.
- 111 Heraf følger, at selv om det var fejlagtigt, at Kommissionen lagde formålet om beskyttelse af sagsøgerens økonomiske interesser til grund for så vidt angår opstillingsreglerne af 2016, var det med rette, at den fastslog, at ordningen om forudgående godkendelse var uforholdsmæssig, navnlig i relation til opstillingsreglernes angivelige andet formål, nemlig at alle konkurrencer skal overholde fælles normer.
- 112 For det andet har sagsøgeren kritiseret Kommissionen for at anføre, at sagsøgeren kan anvende sine egne indtægter til at støtte konkurrencer arrangeret af sagsøgerens medlemmer, mens sagsøgeren ikke stiller sine midler til rådighed for tredjeparter, og derpå drage den konklusion heraf, at opstillingsreglerne af 2016 fortsat har til formål at beskytte sagsøgerens økonomiske interesser. Ifølge sagsøgeren følger det heraf, at Kommissionen kræver, at sagsøgeren finansierer konkurrencer, der afholdes af tredjeparter.

- 113 I 187. og 220. betragtning til den anfægtede afgørelse anførte Kommissionen imidlertid kun, at sagsøgeren ikke kan anvende midler hidrørende fra et solidaritetsbidrag, der også betales af tredjeparter, til at finansiere sine egne og sine medlemmers konkurrencer, når sagsøgeren ikke giver tredjepartsarrangører samme fordel.
- 114 Et sportsforbund med begrænsede indtægter kan ganske vist, således som sagsøgeren har gjort gældende, med føje påberåbe sig ret til at anvende solidaritetsbidraget til at finansiere konkurrencer, som det finder fortjener en sådan finansiering, og afskære andre derfra. I betragtning af sagsøgerens rolle som arrangør af konkurrencer og som indehaver af beføjelsen til at godkende konkurrencer arrangeret af tredjeparter er sagsøgeren imidlertid forpligtet til at sikre ufordrejet konkurrence mellem de erhvervsdrivende som omhandlet i den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 72 og 73 ovenfor. Heraf følger, således som Kommissionen med rette har gjort gældende, at sagsøgeren ikke kan gøre godkendelsen af konkurrencer arrangeret af tredjeparter afhængig af, at der betales et solidaritetsbidrag, som kun anvendes til finansiering af sagsøgerens og dennes medlemmers konkurrencer. Argumentet om, at Kommissionen krævede, at sagsøgeren finansierer konkurrencer arrangeret af tredjeparter, må derfor forkastes, idet sagsøgeren ikke har kritiseret 187. og 220. betragtning til den anfægtede afgørelse vedrørende solidaritetsbidraget på andre punkter.

3. De øvrige aspekter af den sammenhæng, hvori opstillingsreglerne indgår

- 115 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen ikke gennemførte en saglig undersøgelse af det relevante marked på baggrund af den sammenhæng, det er en del af. Sagsøgeren finder navnlig, at Kommissionen fejlagtigt undlod at tage de konkurrencer i kunstsport i betragtning, som sagsøgeren har godkendt.
- 116 Det forholder sig imidlertid således, at konkurrencer i kunstsport ikke er en del af det relevante marked som defineret af Kommissionen, nemlig det globale marked for afholdelse og kommerciel udnyttelse af hurtigsport, og at sagsøgeren ikke har anfægtet denne definition.
- 117 Domstolen har ganske vist fastslået, at der inden for rammerne af vurderingen af et konkurrencebegrænsende formål skal tages hensyn til ethvert relevant forhold, navnlig henset til arten af de pågældende tjenesteydelser, og hvorledes de pågældende markeder er opbygget og reelt fungerer, den retlige eller økonomiske kontekst, som nævnte samordning indgår i, uden at det er af betydning, om et sådant forhold er omfattet af det relevante marked eller ej (dom af 11.9.2014, CB mod Kommissionen, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, præmis 78). I den sag, der gav anledning til denne dom, havde der imidlertid været interaktioner mellem det relevante marked og et særskilt konnekst marked, hvilket ikke er blevet påvist i det foreliggende tilfælde. Det forhold i sig selv, at sagsøgeren ligeledes er tillagt kompetence for så vidt angår kunstsport, og at der gælder de samme regler for de to discipliner, er ikke tilstrækkeligt til at godtgøre, at der foreligger sådanne interaktioner. Kommissionen var følgelig ikke forpligtet til at tage konkurrencer arrangeret af sagsøgeren på et særskilt marked i forhold til det relevante marked i betragtning.
- 118 Endvidere har der, således som det anføres i præmis 86-89 ovenfor, hverken før eller efter offentliggørelsen af meddelelse nr. 1974 i opstillingsreglerne været knyttet de nødvendige garantier til udøvelsen af sagsøgerens regeludstedende funktion, som gør det muligt at sikre tredjeparter effektiv adgang til det relevante marked. På grund af manglen på objektive, gennemsigtige, ikke-diskriminerende godkendelseskriterier, der lader sig kontrollere, har sagsøgerens vide skøn med hensyn til at godkende eller forkaste sådanne konkurrencer ikke været begrænset på nogen måde.
- 119 Heraf følger, at den omstændighed, at sagsøgeren har kunnet godkende konkurrencer i kunstsport, selv hvis der har været tale om virkelig uafhængige konkurrencer, er irrelevant for undersøgelsen af den sammenhæng, hvori opstillingsreglerne indgår, eftersom den ikke kan ændre konklusionen om, at

sagsøgerens ordning om forudgående godkendelse gør det muligt for denne at fordreje konkurrencen på det relevante marked ved at favorisere sine egne konkurrencer på bekostning af konkurrencer foreslået af tredjeparter, og reglerne sikrer følgelig ikke effektiv adgang til dette marked.

- 120 På baggrund af ovenstående betragtninger som helhed var det med rette, at Kommissionen konkluderede, at opstillingsreglerne har til formål at begrænse konkurrencen. I betragtning af deres indhold, deres formål og den sammenhæng, hvori de indgår, er opstillingsreglerne tilstrækkeligt skadelige til at kunne anses for at have et konkurrencebegrænsende formål som omhandlet i artikel 101 TEUF.
- 121 Da undersøgelsen af opstillingsreglernes indhold og mål og den sammenhæng, hvori de indgår, giver tilstrækkeligt grundlag for, at der foreligger et konkurrencebegrænsende formål, er det ikke nødvendigt at tage stilling til sagsøgerens argumenter vedrørende Kommissionens konklusioner om sagsøgerens hensigt om at udelukke tredjepartsarrangører. Da hensigt ikke er et forhold, som er nødvendigt ved fastlæggelsen af, hvorvidt en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder har et konkurrencebegrænsende formål (jf. i denne retning dom af 6.4.2006, General Motors mod Kommissionen, C-551/03 P, EU:C:2006:229, præmis 77), er sagsøgerens argumenter imod denne del af undersøgelsen af, hvorvidt der foreligger et sådant formål, nemlig uvirksomme.
- 122 Sagsøgerens andet og fjerde anbringende må følgelig forkastes.
- 123 Når det er fastslået korrekt af Kommissionen, at der foreligger et konkurrencebegrænsende formål, er det ikke nødvendigt at undersøge vedtagelsens virkninger på konkurrencen (dom af 26.11.2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, præmis 17, og af 20.1.2016, Toshiba Corporation mod Kommissionen, C-373/14 P, EU:C:2016:26, præmis 25). Det er følgelig ikke nødvendigt at undersøge, om der er grundlag for sagsøgerens tredje anbringende om, at det var fejlagtigt, at Kommissionen fastslog, at opstillingsreglerne har som virkning at begrænse konkurrencen.

C. Det femte anbringende, hvorefter sagsøgerens beslutning vedrørende Dubai Grand Prixet falder uden for det territoriale anvendelsesområde for artikel 101 TEUF

- 124 Sagsøgeren har gjort gældende, at beslutningen om ikke at godkende Dubai Grand Prixet falder uden for det territoriale anvendelsesområde for artikel 101 TEUF, eftersom denne konkurrence skulle finde sted uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS).
- 125 Det bemærkes indledningsvis, at Kommissionens kompetence til at fastslå og pålægge en sanktion for adfærd udvist uden for EU på grundlag af folkerettens regler ifølge retspraksis kan fastslås i relation til enten kriteriet vedrørende gennemførelsen eller kriteriet vedrørende kvalificerede virkninger (dom af 6.9.2017, Intel mod Kommissionen, C-413/14 P, EU:C:2017:632, præmis 40 og 47). Ifølge kriteriet vedrørende gennemførelsen er Kommissionens kompetence begrundet i det sted, hvor den påtalte adfærd er blevet ført ud i livet (dom af 31.3.1993, Ahlström Osakeyhtiö m.fl. mod Kommissionen, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 og C-125/85 – C-129/85, EU:C:1993:120, præmis 16). I henhold til kriteriet vedrørende kvalificerede virkninger kan Kommissionen ligeledes begrunde, at den har kompetence, når adfærden kan have umiddelbare, væsentlige og forudseelige virkninger på Unionens område (jf. i denne retning dom af 6.9.2017, Intel mod Kommissionen, C-413/14 P, EU:C:2017:632, præmis 48-53).
- 126 I det foreliggende tilfælde fastslog Kommissionen i artikel 1 i den anfægtede afgørelses dispositive del, at sagsøgeren havde »overtrådt artikel 101 TEUF [...] ved at vedtage opstillingsreglerne [...] og anvende dem [...]«. Denne konklusion skal fortolkes i lyset af begrundelsen for den anfægtede afgørelse.

- 127 Hvad dette angår bemærkes, at skønt sagsøgerens beslutning vedrørende Dubai Grand Prixet ganske vist kritiseres flere gange i den anfægtede afgørelse, forholder det sig ikke desto mindre således, at afgørelsen ikke omhandler beslutningen om ikke at godkende Dubai Grand Prixet som sådan. Kommissionen anvendte nemlig kun sagsøgerens afslag på at godkende Dubai Grand Prixet til at eksemplificere, hvorledes sagsøgeren anvender opstillingsreglerne i praksis (jf. navnlig 175., 176., 199.-205., 232.-235. og 243. betragtning til den anfægtede afgørelse).
- 128 Eftersom den anfægtede afgørelse omhandler opstillingsreglerne og ikke Dubai Grand Prixet, er det relevante spørgsmål ikke, om denne konkurrence ville have fundet sted inden for eller uden for EØS-området, men om Kommissionen i henhold til den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 125 ovenfor, havde kompetence til at træffe afgørelse om, hvorvidt opstillingsreglerne var forenelige med artikel 101 TEUF.
- 129 Hvad dette angår må det fastslås, at opstillingsreglerne navnlig på grund af de strenge og uforholdsmæssige sanktioner, der er fastsat for skøjteløberes deltagelse i konkurrencer, som sagsøgeren ikke har godkendt, og manglen på objektive, gennemsigtige, ikke-diskriminerende godkendelseskriterier, der lader sig kontrollere, hindrer skøjteløberne i at tilbyde arrangørerne af internationale konkurrencer i hurtigskøjteløb, som sagsøgeren ikke har godkendt, deres ydelser og følgelig de pågældende arrangører i at gøre brug af disse ydelser i forbindelse med konkurrerende konkurrencer inden for eller uden for EØS. Opstillingsreglerne kan således have umiddelbare, væsentlige og forudseelige virkninger på Unionens område som omhandlet i den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 125 ovenfor. Kommissionen havde derfor i det foreliggende tilfælde kompetence til at vedtage den anfægtede afgørelse, og dette skete ikke i strid med det territoriale anvendelsesområde for artikel 101 TEUF.
- 130 Det femte anbringende må følgelig forkastes.

D. Det sjette anbringende vedrørende konklusionen om, at sagsøgerens voldgiftsbestemmelser forstærker konkurrencebegrænsningerne

- 131 Ved sit sjette anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at der ikke er grundlag for konklusionen i den anfægtede afgørelses afsnit 8.7 om, at sagsøgerens voldgiftsbestemmelser forstærker de konkurrencebegrænsninger, som opstillingsreglerne medfører, og at der bør ses bort fra den.
- 132 Kommissionen har principalt påberåbt sig en formalitetsindsigelse vedrørende det sjette anbringende med den begrundelse, at sagsøgeren ikke har nedlagt påstand om annullation af konklusionen vedrørende voldgiftsbestemmelserne. Endvidere udtalte Kommissionen i retsmødet, at den anfægtede afgørelses afsnit 8.7 udgjorde en vurdering, som den havde foretaget for fuldstændighedens skyld, og at konklusionen i dette afsnit, som vedrører voldgiftsbestemmelserne, derfor ikke udgjorde en del af den fastslåede overtrædelse. Henset til denne udtalelse har Kommissionen følgelig anmodet Retten om at forkaste anbringendet som værende uden betydning. Hvis et anbringende betegnes som værende uden betydning, henviser dette nemlig ifølge retspraksis til spørgsmålet om, hvorvidt anbringendet, selv hvis det bygger på et rigtigt grundlag, kan medføre den annullation, som sagsøgeren har nedlagt påstand om, og angår ikke den interesse, som denne kan have i at anlægge et sådant søgsmål eller i at gøre et bestemt anbringende gældende, idet disse overvejelser vedrører spørgsmålet om antagelse til realitetsbehandling af henholdsvis søgsmålet og anbringendet (dom af 21.9.2000, EFMA mod Rådet, C-46/98 P, EU:C:2000:474, præmis 38).
- 133 Subsidiært har Kommissionen ligeledes gjort gældende i svarskriftet, at det sjette anbringende under alle omstændigheder er grundløst.

1. Spørgsmålet om, hvorvidt det sjette anbringende er uden betydning

- 134 Som svar på et spørgsmål til sagsøgeren i retsmødet bekræftede denne, at sagsøgerens anmodning om, at der ses bort fra den anfægtede afgørelses afsnit 8.7, i realiteten havde til formål at opnå annullation af den anfægtede afgørelse, i den udstrækning denne bygger på betragtningerne i det nævnte afsnit.
- 135 Det bestemmes i artikel 1 i den anfægtede afgørelse, at sagsøgeren har overtrådt »artikel 101 [TEUF] og [EØS-aftalens] artikel 53 ved at vedtage opstillingsreglerne, navnlig regel 102 og 103 i ISU's almindelige bestemmelser af 2014 og 2016, og anvende dem på hurtigskøjteløb«. Endvidere fremgår det af den anfægtede afgørelses afsnit 8.6 med overskriften »Konklusion vedrørende artikel 101 [TEUF] og artikel EØS-aftalens 53, stk. 1«, at artikel 1 i den dispositive del bygger på den begrundelse, der findes i afsnit 8.3-8.5 i den anfægtede afgørelse.
- 136 Vurderingerne vedrørende voldgiftsbestemmelserne findes derimod i et afsnit, der følger efter konklusionen om, at der foreligger konkurrencebegrænsning, nemlig den anfægtede afgørelses afsnit 8.7. I dette afsnit fastslog Kommissionen ikke, at voldgiftsbestemmelserne udgjorde en selvstændig overtrædelse af konkurrenceretten, men blot at de forstærkede de konkurrencebegrænsninger, opstillingsreglerne medførte.
- 137 Heraf følger, således som Kommissionen anførte i retsmødet, at den anfægtede afgørelses afsnit 8.7, som vedrører voldgiftsbestemmelserne, i betragtning af den fastslåede overtrædelse er overflødigt, eftersom det, selv hvis afsnittet er behæftet med en fejl, ikke ville kunne rejse tvivl om, at der foreligger en konkurrencebegrænsning som sådan. Selv om afsnittet var behæftet med ulovlighed, ville det ikke kunne føre til annullation af artikel 1 i den anfægtede afgørelses dispositive del. Sagsøgerens sjette anbringende er følgelig uden betydning, i den udstrækning det er fremsat til støtte for påstanden om annullation af artikel 1 i den anfægtede afgørelses dispositive del.
- 138 Sagsøgeren er imidlertid ifølge den anfægtede afgørelses artikel 2 bl.a. forpligtet til at bringe den i artikel 1 omhandlede overtrædelse til ophør og at afstå fra at gentage enhver handling eller adfærd, der har samme eller tilsvarende formål eller virkning. Denne artikel skal fortolkes i lyset af 338.-342. betragtning til den anfægtede afgørelse, hvori det fastsættes, hvilke foranstaltninger sagsøgeren skal træffe for at opfylde sin forpligtelse til at bringe overtrædelsen til ophør. I disse betragtninger anførte Kommissionen, at sagsøgeren i det væsentlige kun kunne bringe overtrædelsen til ophør og samtidig opretholde sin ordning om forudgående godkendelse, hvis sagsøgeren gennemførte væsentlige ændringer ikke blot i opstillingsreglerne og meddelelse nr. 1974, men ligeledes i voldgiftsbestemmelserne.
- 139 Kommissionen gjorde derved lovligheden af at opretholde sagsøgerens ordning om forudgående godkendelse betinget af bl.a. en væsentlig ændring af sagsøgerens voldgiftsbestemmelser. Heraf følger, at den anfægtede afgørelses afsnit 8.7 er en del af det nødvendige grundlag for artikel 2 i afgørelsens dispositive del.
- 140 I modsætning til hvad Kommissionen har hævdet, er det sjette anbringende følgelig af betydning, i den udstrækning det er fremsat til støtte for påstanden om annullation af den anfægtede afgørelses artikel 2.

2. Realiteten

- 141 Hvad anbringendets realitet angår har sagsøgeren gjort gældende, at den anfægtede afgørelses afsnit 8.7 i det væsentlige er behæftet med to urigtige skøn. For det første var det fejlagtigt, at Kommissionen fastslog, at voldgiftsbestemmelserne gjorde det vanskeligere at opnå effektiv retsbeskyttelse mod en af

sagsøgeren truffet potentielt konkurrencebegrænsende beslutning. For det andet er dette afsnit efter sagsøgerens opfattelse ikke relevant, eftersom Kommissionen ikke anser benyttelse af CAS' voldgiftsprocedure for at udgøre en overtrædelse af artikel 101 TEUF.

- 142 Således som det fremgår af præmis 132 ovenfor, anerkender Kommissionen, at voldgiftsbestemmelserne ikke udgør en overtrædelse af artikel 101 TEUF. Den har dog forsvaret den bedømmelse, den foretog i den anfægtede afgørelses afsnit 8.7, og svaret, at den havde bemyndigelse til at anlægge den omtvistede vurdering.
- 143 I sine skriftlige indlæg har Kommissionen bl.a. gjort gældende, at den kunne have anset voldgiftsbestemmelserne for at være en skærpende omstændighed som omhandlet i punkt 28 i retningslinjerne for beregning af bøder efter artikel 23, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1/2003 (EUT 2006 C 210, s. 2, herefter »retningslinjerne af 2006«), hvis den havde besluttet at pålægge en sådan sanktion.
- 144 Begrebet skærpende omstændighed anvendes dog ikke i den anfægtede afgørelse, og der henvises ikke til retningslinjerne af 2006 i afgørelsen.
- 145 Det skal imidlertid bemærkes, at Kommissionen efter at have fastslået, at opstillingsreglerne begrænsede konkurrencen, derpå anførte, at voldgiftsbestemmelserne forstærkede de konkurrencebegrænsninger, som opstillingsreglerne medførte. Endvidere fandt den i det væsentlige, at opstillingsreglerne, meddelelse nr. 1974 og voldgiftsbestemmelserne ville skulle ændres væsentligt, hvis ordningen om forudgående godkendelse skulle opretholdes.
- 146 Selv om Kommissionen ikke pålagde en bøde i det foreliggende tilfælde – skønt den havde forventet at gøre det på tidspunktet for klagepunktsmeddelelsen – ledte den omstændighed, at den fandt, at voldgiftsbestemmelserne forstærkede de konkurrencebegrænsninger, som opstillingsreglerne medførte, den ikke desto mindre til at øge rækkevidden af de forpligtelser, den pålagde sagsøgeren, ved at gøre lovligheden af en opretholdelse af dennes ordning om forudgående godkendelse betinget af navnlig en ændring af voldgiftsbestemmelserne.
- 147 Dermed fortsatte Kommissionen i det væsentlige med at følge ræsonnementet i retningslinjerne af 2006 vedrørende hensyntagen til skærpende omstændigheder ved bødeberegningen, selv om den i sidste instans ikke pålagde en bøde i den anfægtede afgørelse.
- 148 Det må imidlertid fastslås, at selv om Kommissionen, således som den har gjort gældende, udvidede de forpligtelser, sagsøgeren blev pålagt, på grundlag af retningslinjerne af 2006, og således kunne påberåbe sig anvendelsen af retningslinjerne uden at ændre begrundelsen, var det med urette, at den fandt, at voldgiftsbestemmelserne udgjorde en skærpende omstændighed som omhandlet i retningslinjerne af 2006.
- 149 Det bemærkes hvad dette angår, at selv om retningslinjerne ikke udgør det retlige grundlag for Kommissionens afgørelser, har den ved at vedtage sådanne vejledende regler og ved at offentliggøre dem og ved at bekendtgøre, at den vil anvende dem, ikke desto mindre pålagt sig selv en begrænsning i udøvelsen af sit skøn. Den kan derfor ikke fravige reglerne uden i givet fald at blive mødt med en sanktion for en tilsidesættelse af almindelige retsgrundsætninger, såsom ligebehandlingsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. Det kan derfor ikke udelukkes, at sådanne vejledende regler af generel rækkevidde under visse omstændigheder og afhængigt af deres indhold kan fremkalde retsvirkninger (jf. i denne retning dom af 28.6.2005, Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P og C-213/02 P, EU:C:2005:408, præmis 209-211).

150 Punkt 28 i retningslinjerne af 2006 er affattet på følgende måde:

»Bødens grundbeløb kan forhøjes, når Kommissionen fastslår, at der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks.:

- hvis en virksomhed fortsætter overtrædelsen eller på ny begår den samme eller en tilsvarende overtrædelse, efter at Kommissionen eller en national konkurrencemyndighed har fastslået, at den pågældende virksomhed har overtrådt artikel [101 TEUF] eller [102 TEUF]. Grundbeløbet forhøjes i så fald med op til 100% pr. overtrædelse
- hvis en virksomhed afslår at samarbejde med Kommissionen eller lægger hindringer i vejen for dens undersøgelser
- hvis en virksomhed har spillet en ledende rolle ved overtrædelsen eller været initiativtager dertil; Kommissionen vil også være særligt opmærksom på alle foranstaltninger, der har været truffet med det formål at tvinge andre virksomheder til at deltage i overtrædelsen, og/eller enhver form for repressalier over for andre virksomheder for at få dem til at overholde den praksis, som overtrædelsen indebærer.«

151 Anvendelsen af udtrykket »f.eks.« i punkt 28, første afsnit, i retningslinjerne af 2006 angiver, at der er tale om ikke-udtømmende liste over skærpende omstændigheder (jf. i denne retning dom af 11.7.2013, Team Relocations m.fl. mod Kommissionen, C-444/11 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2013:464, præmis 105).

152 Det forholder sig ikke desto mindre således, at de skærpende omstændigheder, der angives i listen i punkt 28 i retningslinjerne af 2006, har det til fælles, at de beskriver ulovlig adfærd eller ulovlige omstændigheder, som gør overtrædelsen mere skadelig og begrunder en særlig sanktion, der medfører en forhøjelse af den bøde, som pålægges den ansvarlige virksomhed. Kommissionens beføjelse til at pålægge bøder på et tilstrækkeligt afskrækkende niveau, jf. punkt 4 i retningslinjerne af 2006, indebærer nemlig, at grundbeløbet for enhver bøde skal justeres under hensyn til bl.a. de skærpende omstændigheder, der eventuelt knytter sig til overtrædelsen.

153 Heraf følger, at kun ulovlig adfærd eller ulovlige omstændigheder, som gør overtrædelsen mere skadelig, såsom de tre omstændigheder, der angives i retningslinjernes punkt 28, kan begrunde en forhøjelse af den bøde, der pålægges for en overtrædelse af EU's konkurrenceret, eftersom ingen kan afskrækkes fra lovlig eller ikke-skadelig adfærd.

154 I det foreliggende bemærkes for det første, at voldgift, således som Kommissionen har medgivet i 269. betragtning til den anfægtede afgørelse, er en almindelig anerkendt måde til at løse tvister med bindende virkning, og at aftale en voldgiftsklausul begrænser ikke i sig selv konkurrencen.

155 For det andet bemærkes, således som det fremgår af 286. betragtning til den anfægtede afgørelse, og i modsætning til hvad sagsøgeren har hævdet, at Kommissionen ikke anså voldgiftsbestemmelserne for at tilsidesætte atleternes ret til en retfærdig rettergang.

156 For det tredje bemærkes, at voldgiftens bindende karakter og det forhold, at voldgiftsbestemmelserne tillægger CAS eneret til at afgøre tvister vedrørende sagsøgerens afgørelser om manglende opstillingsberettigelse, kan være begrundet i legitime interesser, der vedrører sportens særlige karakter. Hvad dette angår bemærkes, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har truffet en afgørelse i denne retning i en sag, der bl.a. vedrørte voldgiftsbestemmelserne. Den fastslog, at der utvivlsomt er en interesse i, at tvister opstået inden for rammerne af professionel sport, navnlig tvister med en international dimension, kan forelægges en særlig retsinstans, der kan træffe afgørelse hurtigt og økonomisk. Den tilføjede, at internationale sportsarrangementer på højt niveau afholdes i forskellige lande af organisationer med hjemsted i forskellige stater, og at de ofte er åbne for deltagelse af atleter

fra hele verden. I denne sammenhæng fremmer benyttelse af en enkelt, specialiseret international voldgiftsret en vis processuel ensartethed og styrker retssikkerheden (Menneskerettighedsdomstolen, 2.10.2018, Mutu og Pechstein mod Schweiz, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, § 98).

- 157 For det fjerde bemærkes, at Domstolen tidligere har fastslået, at enhver har ret til at kræve erstatning for den påførte skade ved en national domstol, når der er årsagsforbindelse mellem den nævnte skade og en aftale eller en praksis, der er forbudt i henhold til artikel 101 TEUF (dom af 5.6.2014, Kone m.fl., C-557/12, EU:C:2014:1317, præmis 22).
- 158 Den ret, enhver har til at kræve erstatning for en sådan skade, forøger således virkningen af EU's konkurrenceregler og er egnet til at hindre de ofte skjulte aftaler eller former for adfærd, der kan begrænse eller fordreje konkurrencen, idet den derved bidrager til opretholdelsen af en effektiv konkurrence inden for Unionen (dom af 20.9.2001, Courage og Crehan, C-453/99, EU:C:2001:465, præmis 27, og af 5.6.2014, Kone m.fl., C-557/12, EU:C:2014:1317, præmis 23).
- 159 I det foreliggende tilfælde tillader voldgiftsbestemmelserne ganske vist ikke skøjteløberne at anlægge annulationssøgsmål ved en national domstol til prøvelse af en afgørelse om manglende opstillingsberettigelse, der strider imod artikel 101, stk. 1, TEUF, men de kan ikke desto mindre i henhold til den retspraksis, hvortil der henvises i præmis 157 og 158 ovenfor, anlægge erstatningssøgsmål ved en national domstol, hvis de ønsker det. Endvidere kan også tredjepartsarrangører anlægge erstatningssøgsmål, hvis de finder, at en afgørelse om afslag på godkendelse strider imod artikel 101 TEUF. I sådanne sager er den nationale domstol ikke bundet af CAS' vurdering af, om afgørelsen om manglende opstillingsberettigelse eller om afslag på godkendelse er forenelig med Unionens konkurrenceret, og kan i givet fald forelægge Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF.
- 160 Desuden bemærkes, at skøjteløbere og tredjepartsarrangører, som er adressat for en afgørelse om manglende opstillingsberettigelse eller en afgørelse om afslag på godkendelse, der strider imod artikel 101, stk. 1, TEUF, ligeledes kan indgive klage til en national konkurrencemyndighed eller Kommissionen, således som klagerne har gjort i det foreliggende tilfælde. Hvis den myndighed, som er blevet forelagt sagen, træffer en afgørelse, vil denne i givet fald kunne prøves ved Unionens retsinstanser. Unionens retsinstanser kunne nemlig se sig foranlediget til at tage stilling til et sådant spørgsmål inden for rammerne af et annulationssøgsmål anlagt til prøvelse af en af Kommissionen truffet afgørelse eller efter at være blevet forelagt et præjudicielt spørgsmål af en national domstol, for hvilken der er anlagt sag til prøvelse af en afgørelse truffet af en national konkurrencemyndighed.
- 161 Det følger af betragtningerne i præmis 157-160 ovenfor, at benyttelse af CAS' voldgiftsordning, i modsætning til hvad Kommissionen har gjort gældende, ikke er egnet til at undergrave den fulde virkning af EU's konkurrenceret.
- 162 Denne konklusion afkræftes ikke af den retspraksis, som Kommissionen har påberåbt sig. I modsætning til de omstændigheder, som var omhandlet i den sag, der førte til dom af 6. marts 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158, præmis 55), følger oprettelsen af CAS ikke af en traktat, hvorved medlemsstaterne har givet deres samtykke til, at tvister, der kan vedrøre anvendelse eller fortolkning af konkurrenceretten, undtages fra deres egne domstoles kompetence og følgelig fra den ordning for adgang til domstolsprøvelse, som artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU pålægger dem at tilvejebringe på de områder, der er omfattet af EU-retten.
- 163 Det følger af det ovenstående, at den omstændighed, at voldgiftsbestemmelserne tillagde CAS eneret til at prøve lovligheden af afgørelser om manglende opstillingsberettigelse, og den omstændighed, at voldgift er bindende i det foreliggende tilfælde, ikke udgør ulovlige forhold, der gør den fastslåede overtrædelse i den aktuelle sag mere skadelig, såsom de omstændigheder, der angives i punkt 28 i

retningslinjerne af 2006. Kommissionen kunne derfor ikke konkludere, at voldgiftsbestemmelserne udgjorde en skærpende omstændighed, og kunne følgelig ikke fastslå, at de forstærkede de konkurrencebegrænsninger, som opstillingsreglerne medførte.

- 164 Heraf følger, at sagsøgerens sjette anbringende om, at der ikke er grundlag for konklusionen i den anfægtede afgørelses afsnit 8.7, må tages til følge.

E. Det syvende anbringende om tilsidesættelse af artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 1/2003

- 165 Ved sit syvende anbringende har sagsøgeren bestridt, at den anfægtede afgørelses artikel 2 er lovlig, idet sagsøgeren i det væsentlige har gjort gældende, at Kommissionen tilsidesatte artikel 7 i forordning nr. 1/2003 ved at pålægge sagsøgeren korrigerende foranstaltninger, der ikke har nogen forbindelse med den angivelige overtrædelse. Sagsøgeren har navnlig anført, at Kommissionen med urette, i strid med artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 1/2003, pålagde sagsøgeren at foretage ændringer i opstillingsreglerne, selv om de aspekter af reglerne, som ændringerne vedrørte, ikke udgjorde overtrædelser. På samme måde kunne Kommissionen ikke pålægge sagsøgeren at ændre voldgiftsbestemmelserne, da den ikke havde fastslået, at de udgjorde en overtrædelse.

- 166 Heroverfor har Kommissionen anført, at den ikke pålagde sagsøgeren korrigerende foranstaltninger. Den har hævdet, at den blot krævede, at sagsøgeren bragte overtrædelserne til ophør i overensstemmelse med artikel 7, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 1/2003, idet den overlod det til sagsøgeren at vælge, på hvilken måde overtrædelserne skulle bringes til ophør.

- 167 Det bemærkes, at artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 1/2003 bestemmer følgende:

»Hvis Kommissionen på grundlag af en klage eller på eget initiativ konstaterer, at [artikel 101 TEUF] eller [102 TEUF] er overtrådt, kan den ved en beslutning pålægge de deltagende virksomheder eller virksomhedssammenslutninger at bringe den pågældende overtrædelse til ophør. I denne forbindelse kan den pålægge dem enhver forpligtelse af adfærdsregulerende eller strukturel karakter, der står i passende forhold til overtrædelserne, og som er nødvendig for effektivt at bringe overtrædelserne til ophør [...]«

- 168 Den betingelse, der fastsættes i denne bestemmelse om, at de korrigerende foranstaltninger skal stå i passende forhold til den begåede overtrædelse, betyder, at de byrder, som pålægges virksomhederne med henblik på at bringe en overtrædelse af konkurrenceretten til ophør, ikke må overskride grænserne for, hvad der er rimeligt og nødvendigt for at opfylde det tilsigtede mål, nemlig at sikre, at de regler, som er blevet tilsidesat, overholdes (dom af 6.4.1995, RTE og ITP mod Kommissionen, C-241/91 P og C-242/91 P, EU:C:1995:98, præmis 93).

- 169 I den anfægtede afgørelses artikel 2 pålagde Kommissionen sagsøgeren at bringe den fastslåede overtrædelse effektivt til ophør og i fremtiden at afstå fra at træffe enhver foranstaltning med samme eller tilsvarende formål eller virkning. I 339. betragtning til den anfægtede afgørelse anførte Kommissionen, at der fandtes »mere end en« måde at bringe den fastslåede overtrædelse effektivt til ophør på, og angav derpå to. Den anførte således dels, at sagsøgeren kunne ophæve sin ordning om forudgående godkendelse og den dertil knyttede sanktionsordning. Dels angav Kommissionen i 339. betragtning til den anfægtede afgørelse for det tilfælde, at sagsøgeren valgte at opretholde sin ordning om forudgående godkendelse, at sagsøgeren »kun« kunne bringe overtrædelserne effektivt til ophør ved i væsentlig grad at ændre opstillingsreglerne, »ISU's voldgiftsbestemmelser« og de i meddelelse nr. 1974 fastsatte godkendelseskriterier, og anførte en række skridt, som sagsøgeren skulle tage i dette øjemed.

- 170 Det skal indledningsvis fastslås, at eftersom det var med rette, at Kommissionen i den aktuelle sag fastslog, at der foreligger et konkurrencebegrænsende formål, må dette anbringende forkastes, for så vidt som Kommissionen heri kritiseres for at pålægge sagsøgeren foranstaltninger, som ikke skyldes, at der er fastslået en overtrædelse.
- 171 Til gengæld udgør voldgiftsbestemmelserne, således som Kommissionen oplyste i retsmødet som svar på et skriftligt spørgsmål fra Domstolen, ikke en del af den fastslåede overtrædelse, og det var med urette, at Kommissionen fandt, at de forstærkede denne overtrædelse, således som det fremgår af præmis 163 ovenfor.
- 172 I 339. betragtning til den anfægtede afgørelse fandt Kommissionen, at det kun var muligt at opretholde ordningen om forudgående godkendelse, hvis sagsøgeren ændrede voldgiftsbestemmelserne (jf. præmis 169 ovenfor). En sådan betragtning har, når den sammenholdes med den anfægtede afgørelses artikel 2, hvori det pålægges sagsøgeren at bringe overtrædelsen til ophør og at give Kommissionen meddelelse om de foranstaltninger, som er truffet i dette øjemed, bindende virkning, selv om dette krav om ændring af voldgiftsbestemmelserne ikke udgør en korrigerende foranstaltning som omhandlet i artikel 7, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 1/2003, således som Kommissionen har gjort gældende.
- 173 Det følger af det ovenstående, at det var med urette, at Kommissionen krævede, at sagsøgeren ændrede voldgiftsbestemmelserne, som ikke forstærkede grovheden af den fastslåede overtrædelse, og som de desuden ikke var en integrerende del af.
- 174 Det syvende anbringende må følgelig delvis tages til følge, for så vidt som Kommissionen krævede, at voldgiftsbestemmelserne blev ændret i væsentlig grad, hvis ordningen om forudgående godkendelse blev opretholdt, og derudover forkastes.

F. Det ottende anbringende, hvorefter der ikke er retligt grundlag for at pålægge tvangsbøder

- 175 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen ikke kunne pålægge denne tvangsbøder af to grunde. Dels er de korrigerende foranstaltninger uklare og upræcise, dels har de ikke forbindelse med den fastslåede overtrædelse.
- 176 For det første gav Kommissionen, således som det fremgår af prøvelsen af det syvende anbringende, tilstrækkeligt præcise oplysninger om, hvilke foranstaltninger sagsøgeren skulle træffe for at bringe den fastslåede overtrædelse til ophør. Sagsøgerens argument om, at Kommissionen ikke kunne pålægge tvangsbøder, fordi foranstaltningernes var uklare og upræcise, må derfor forkastes.
- 177 For det andet bemærkes, at når Kommissionen i henhold til artikel 24, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1/2003 vedtager en beslutning i medfør af forordningens artikel 7, kan den ligeledes pålægge virksomheder og virksomhedssammenslutninger tvangsbøder for at tvinge dem til at bringe en overtrædelse af artikel 101 TEUF eller 102 TEUF til ophør. Som anført inden for rammerne af det syvende anbringende udgør voldgiftsbestemmelserne ikke en del af den fastslåede overtrædelse, og Kommissionen kunne derfor ikke kræve, at sagsøgeren ændrede dem, og følgelig ikke pålægge tvangsbøder, der er knyttet til kravet om, at disse bestemmelser ændres.
- 178 Det ottende anbringende må følgelig delvis tages til følge, for så vidt som det vedrører pålæggelse af tvangsbøder for det tilfælde, at voldgiftsbestemmelserne ikke ændres, og derudover forkastes.

V. Konklusion vedrørende sagens udfald

- 179 Sagsøgerens påstande vedrørende kravet om, at den anfægtede afgørelses artikel 1 annulleres, må forkastes.
- 180 Derimod fremgår det af prøvelsen af det sjette og det syvende anbringende, at det var med urette, at Kommissionen fastslog, at voldgiftsbestemmelserne forstærkede de konkurrencebegrænsninger, som opstillingsreglerne medførte, og at den krævede, at voldgiftsbestemmelserne blev ændret i væsentlig grad, selv om de ikke var en integrerende del af den overtrædelse, der blev fastslået i den anfægtede afgørelses artikel 1. Den anfægtede afgørelses artikel 2 må følgelig delvis annulleres.
- 181 Endelig fremgår det af prøvelsen af det ottende anbringende, at den anfægtede afgørelses artikel 4, hvori der fastsættes tvangsbøder for det tilfælde, at artikel 2 ikke efterkommes, følgelig delvis må annulleres, for så vidt som den vedrører kravet om ændring af voldgiftsbestemmelserne.

Sagsomkostninger

- 182 I henhold til procesreglementets artikel 134, stk. 3, bærer hver part sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter.
- 183 Da sagsøgeren i det foreliggende tilfælde har tabt sagen for så vidt angår sin påstand om, at den anfægtede afgørelses artikel 1 annulleres, og delvis har fået medhold i sin påstand om annullation af afgørelsens artikel 2 og 4, bør det bestemmes, at hver part bærer sine egne omkostninger.
- 184 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 3, kan Retten træffe afgørelse om, at andre intervenienter end medlemsstaterne og institutionerne skal bære deres egne omkostninger. Under omstændighederne i den foreliggende sag bør det bestemmes, at intervenienterne bærer deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser
udtaler og bestemmer

RET TEN (Fjerde Udvidede Afdeling):

- 1) Artikel 2 og 4 i Kommissionens afgørelse C(2017) 8230 final af 8. december 2017 om en procedure i henhold til artikel 101 TEUF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (sag AT/40208 – Den Internationale Skøjteunions opstillingsregler) annulleres, for så vidt som Kommissionen, idet den pålægger International Skating Union at bringe den konstaterede overtrædelse til ophør under varsel om pålæggelse af tvangsbøder, henviser til voldgiftsbestemmelserne og kræver, at de ændres, hvis ordningen om forudgående godkendelse opretholdes.
- 2) I øvrigt frifindes Europa-Kommissionen.
- 3) International Skating Union og Kommissionen bærer hver deres egne omkostninger.
- 4) European Elite Athletes Association, Jan Hendrik Tuitert og Niels Kerstholt bærer hver deres egne omkostninger.

Gervasoni

Madise

Nihoul

Frendo

Martín y Pérez de Nanclares

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. december 2020.

Underskrifter